

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR-4101-01-04/2013
P/13/119

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 55 11, F +48 22 444 57 73
krr@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/119 – Zarządzanie należnościami finansowymi w agencjach rolnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	1. Jacek Kalbarczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83038 z dnia 16.05.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1) 2. Monika Bagińska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83037 z dnia 16.05.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 2)
Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Pomorski Oddział Regionalny w Gdyni, 81-332 Gdynia, ul. Kołłątaja 1
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Gross, Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność Pomorskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (zwanego dalej Pomorskim OR ARiMR lub Oddziałem) w zakresie zarządzania należnościami finansowymi.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Wynik pozytywny uzasadniają oceny cząstkowe oraz charakter stwierdzonych w badanym obszarze ustaleń. W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2008–2012 oraz w I półroczu 2013 r., w sposób prawidłowy podejmowano działania dotyczące zapobiegania powstawaniu zaległych należności, umarzania należności i stosowania ulg w ich spłacie, a także właściwie realizowano nadzór i kontrolę w zakresie zarządzania należnościami.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na przewlekłym i nieskutecznym postępowaniu w ustalaniu oraz dochodzeniu zaległych należności. Stwierdzono przypadki braku działań windykacyjnych, zarówno w Pomorskim OR ARiMR, jak i w Departamencie Zarządzania Należnościami Centrali Agencji.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapobieganie powstawaniu zaległych należności

Opis stanu
faktycznego

Do czasu zmian w regulaminie organizacyjnym ARiMR, wprowadzonych w listopadzie 2010 r., do zadań Oddziału należało prowadzenie spraw w zakresie ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków. Zadania w zakresie m.in. monitorowania należności, prowadzenia ksiąg dłużników, wykonywania czynności wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego, prowadzenia spraw w celu wszczęcia procesu dochodzenia należności, były właściwe dla Departamentu Zarządzania Należnościami w Centrali ARiMR, zwanego dalej DZN².

Zadania w zakresie rejestracji należności, prowadzenia procesu ich dochodzenia, umarzania i rozkładania na raty oraz wykonywania czynności wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego, upadłościowego, naprawczego, zostały przekazane oddziałom regionalnym ARiMR na podstawie zarządzenia Prezesa Agencji Nr 119/2010 z dnia 16 listopada 2010 r. zmieniającego regulamin organizacyjny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa³.

Analiza 30 wybranych spraw⁴ wykazała, że pomoc finansowa była przyznawana beneficjentom zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi systemów wsparcia bezpośredniego, wspierania dostosowania gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004–2006, a także przedsięwzięć rolnośrodowiskowych w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004–2006 oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013⁵. Decyzje administracyjne spełniały wymogi formalne, wystawiane były przez uprawniony organ i poprzedzone były właściwymi wnioskami beneficjentów.

Potwierdzają to informacje Zastępcy Dyrektora Pomorskiego OR ARiMR, zgodnie z którymi: „(...) zapobieganie powstawaniu zaległych należności na etapie przyznawania płatności przez organy ARiMR polega na dokładaniu wszelkiej staranności w celu wydania prawidłowej decyzji w sprawie poprzez dogłębną weryfikację zaistnienia przesłanek do jej przyznania w świetle obowiązujących przepisów prawa. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym ARiMR (...), organem I instancji, do którego rolnik składa wnioski oraz który wydaje decyzje w sprawie jest Kierownik Biura Powiatowego. Organem odwoławczym jest natomiast Dyrektor OR. System dotyczący udzielania pomocy finansowej przez ARiMR w całym kraju jest jednakowy i wynika przede wszystkim z uregulowań prawodawstwa unijnego oraz krajowego. (...) pomoc udzielana była przez Kierowników Biur Powiatowych zgodnie z przepisami prawa przewidzianymi dla danego działania. (...) pomoc przyznawana na wniosek producenta rolnego jest rezultatem spełnienia przez niego ustawowych przesłanek

² W badanym okresie Departament nosił różne nazwy.

³ Regulamin organizacyjny ARiMR został ustanowiony zarządzeniem Nr 74/2009 Prezesa Agencji z dnia 24 czerwca 2009 r. Poprzedni regulamin organizacyjny Agencji wprowadzony był zarządzeniem Nr 37/2007 Prezesa ARiMR z dnia 24 sierpnia 2007 r.

⁴ Z czego 20 spraw dotyczyło płatności bezpośrednich do gruntów rolnych, 8 – płatności z tytułu realizacji programu rolnośrodowiskowego i 2 – pomocy finansowej na dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE.

⁵ Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych i oddzielnej płatności z tytułu cukru (Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 40 ze zm.), ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051 ze zm.), ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 2009 r., poz. 2273 ze zm.), ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. (Dz. U. z 2013 r., poz. 173).

uregulowanych w przepisach prawa (ustawy, rozporządzenia etc.). Obsługa każdego wniosku o przyznanie płatności złożonego do ARiMR, a więc nie tylko na obszarze działania Pomorskiego Oddziału Regionalnego, uregulowana jest wewnętrznymi aktami ARiMR, czyli procedurami, instrukcjami stanowiskowymi, wytycznymi itd. Każde z działań, w tym np. płatności bezpośrednie, płatności rolnośrodowiskowe, czy pomoc finansowa z tytułu dostosowania gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej, regulowane jest odrębnymi przepisami wykonawczymi, jednakże sposób procedowania wniosków jest zbliżony, co nie oznacza, że jest taki sam. Standardowo obsługa wniosku przedstawia się następująco: Złożony przez rolnika do właściwego Biura Powiatowego wniosek o pomoc finansową przede wszystkim rejestrowany jest w systemie informatycznym będącym w posiadaniu ARiMR (aplikacja ZSZIK oraz PROW). Każdy wniosek po zarejestrowaniu w aplikacji posiada numer dokumentu oraz znak sprawy. Procedowanie takiego wniosku z wykorzystaniem systemu informatycznego odbywa się zawsze na zasadzie dwóch par oczu - operatora oraz kontrolera, natomiast decyzja zatwierdzana jest dodatkowo przez Kierownika Biura Powiatowego lub osobę upoważnioną. W każdej sprawie, po przeprowadzeniu w systemie informatycznym kontroli zgodności, kompletności oraz kontroli administracyjnej, która w wybranych przypadkach uzupełniana jest o kontrolę na miejscu, sprawa zostaje zatwierdzona. W kolejnym etapie naliczana jest płatność oraz wydawana decyzja, na mocy której, po sporządzeniu przez jednostkę autoryzującą płatność (organ wydający decyzję) i przekazaniu do Centrali ARiMR stosownych dokumentów (lista zleceń płatności), Centrala ARiMR dokonuje przelewu na konto rolnika wskazane we wniosku o wpis do ewidencji. Należy podkreślić, iż działanie aplikacji pozwala na wykrycie, np. faktu ubiegania się o płatność co najmniej dwóch rolników do tej samej powierzchni gruntów rolnych położonych na tej samej działce ewidencyjnej zapobiegając tym samym powstawaniu należności. System kontroluje także realizację zobowiązań w przypadku programów wieloletnich. Jednocześnie powyższe aplikacje stanowią dla pracowników Centrali ARiMR instrument nadzoru nad czynnościami wykonanymi przez podległe oddziały oraz biura powiatowe, umożliwiając wykrycie nieprawidłowości. Każdy z ww. wskazanych etapów obsługi wniosku przeprowadzany jest w oparciu o procedurę oraz instrukcję stanowiskową lub stosowne wytyczne w danym zakresie. Pracownicy ARiMR mają pełny dostęp do aktów prawnych oraz zarządzeń wewnętrznych, w oparciu o które należy procedować wnioski. Zanim jednak pracownicy przystąpią do weryfikowania wniosków, zobligowani są do zapoznania się z obowiązującymi dla danego działania i danej kampanii przepisami prawa, procedurami oraz wytycznymi ARiMR. Szkolenie pracowników ARiMR procedujących wnioski oraz weryfikacja ich wiedzy odbywa się na platformie szkoleniowej (system szkoleń ARiMR), na której zamieszczane są materiały do nauki (np. w postaci autoprezentacji), poprzez system testów egzaminacyjnych. Ponadto pracownicy są zobligowani do śledzenia na bieżąco i zapoznawania się z komunikatami, wytycznymi, instrukcjami, procedurami umieszczonymi na wewnętrznym portalu ARiMR (portalwpr). Równocześnie pracownicy OR dokonują kontroli merytorycznej Biur Powiatowych na podstawie procedury KP-611-107-ARiMR/7/z w sprawie przeprowadzania wizytacji w biurach powiatowych oraz oddziałach regionalnych ARiMR w ramach nadzoru merytorycznego w zakresie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, pomocy finansowej z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (płatności ONW), programu rolnośrodowiskowego (płatności rolnośrodowiskowych) oraz płatności na zalesianie gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne (płatności na zalesianie) w ramach PROW 2007–2013 oraz płatności na zalesianie gruntów rolnych objęte

PROW 2004-2006 (wnioski kontynuacyjne), a także KP-611-164-ARiMR/4/z w sprawie przeprowadzania wizytacji w biurach powiatowych oraz oddziałach regionalnych ARiMR w ramach nadzoru merytorycznego w zakresie Planu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2004–2006 (w tym m.in. działania Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej) oraz działań Programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007–2013 nadzorowanych przez Departament Działań Społecznych i Środowiskowych”.

(dowód: akta kontroli str. 13-18, 542-563)

W Agencji obowiązuje także polityka antykorupcyjna wprowadzona zarządzeniem Nr 67/2012 Prezesa ARiMR z dnia 30 sierpnia 2012 r., zgodnie z którą pracownik w danej sprawie może być odpowiedzialny nie więcej niż za jeden rodzaj czynności: a) sporządzania, b) sprawdzania, c) zatwierdzania płatności, d) realizacji płatności na rachunek bankowy wnioskodawcy/beneficjenta, e) księgowania oraz f) windykacji. Bezpośredni kontakt z wnioskodawcą/beneficjentem odbywa się w wydzielonych pomieszczeniach do przyjmowania interesantów, w obecności co najmniej dwóch pracowników.

Zastępca Dyrektora Pomorskiego OR ARiMR poinformował, że polityka antykorupcyjna obowiązuje wszystkich pracowników ARiMR i przewiduje następujące rozwiązania zapobiegające powstawaniu mechanizmów korupcyjnych:

- „zastosowanie zasady dwóch par oczu, tj. sporządzającego i sprawdzającego,
- zasadę, iż pracownik w danej sprawie może być odpowiedzialny nie więcej niż za jeden rodzaj czynności: sporządzanie, sprawdzanie, zatwierdzanie płatności, realizację płatności na rachunek bankowy beneficjenta, księgowania, windykacji,
- bezpośredni kontakt z beneficjentem w wydzielonych pomieszczeniach do przyjmowania interesantów w obecności przynajmniej dwóch pracowników,
- zakres uprawnień każdego pracownika określany jest na piśmie włącznie z ustaleniem limitów jego uprawnień. (...).

W przypadku Pomorskiego OR ARiMR sporządzany dokument jest sprawdzany przez kolejną osobę, co potwierdzają stosowne adnotacje. Zakres obowiązków i uprawnień określany jest na piśmie, z czego jeden z egzemplarzy jest w posiadaniu pracownika. Ponadto w danej sprawie pracownik dokonuje wyłącznie jednego rodzaju czynności, np. jeśli sporządza projekt decyzji to nie dokonuje czynności następujących po niej, czyli np. nie sprawdza własnego projektu, ani nie zatwierdza płatności. Każdy bezpośredni kontakt z rolnikiem jest jawny. Rozmowy przeprowadzane z wnioskodawcą/beneficjentem odbywają się w wydzielonym pomieszczeniu w obecności dwóch pracowników ARiMR. Z powyższej czynności sporządza się notatkę lub protokół, które załącza się do akt sprawy. Strona ma możliwość wglądu w akta sprawy na każdym etapie postępowania. Ponadto nadzór nad realizacją zarządzeń w sprawie polityki antykorupcyjnej przez kierowników jednostek lub komórek organizacyjnych Agencji w ramach szczególnego nadzoru nad pracownikami zatrudnionymi na stanowiskach wrażliwych i wykonującymi czynności wrażliwe sprawuje Departament Kontroli Wewnętrznej. Natomiast Biuro Kontroli Wewnętrznej realizuje kontrolę w ramach polityki antykorupcyjnej w Biurach Powiatowych”.

Analiza 30 wybranych spraw wykazała, że przyczynami powstania należności były nieprawidłowości stwierdzone po stronie beneficjentów, w toku kontroli następczych przeprowadzonych w tych podmiotach.

(dowód: akta kontroli str. 648-664, 669, 912)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W przypadku 11 spraw⁶ (na 30 objętych szczegółowym badaniem), decyzje w sprawie przyznania płatności zostały wydane z opóźnieniem wynoszącym od 13 dni do 109 dni w stosunku do terminów określonych w harmonogramach obsługi wniosków o przyznanie płatności, zawartych w zatwierdzonych procedurach ARiMR.

Dyrektor Pomorskiego Oddziału ARiMR wyjaśnił m.in, że terminy rozpatrywania wniosków wynikające z książek procedur miały charakter instruktażowy, celem zapewnienia sprawnej obsługi wniosków oraz dotrzymania terminów wynikających z przepisów wspólnotowych dotyczących terminów przyjmowania wniosków, zmian do wniosków oraz terminów realizacji płatności.

Kontrola wykazała, że w przypadku jednej z ww. spraw⁷, nieterminowe wydanie decyzji przyznającej płatność skutkowało 22-dniowym opóźnieniem w przekazaniu środków finansowych na rachunek bankowy beneficjenta. W pozostałych przypadkach wypłata przyznanej pomocy nastąpiła terminowo.

(dowód: akta kontroli str. 943-1013)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

2. Odzyskiwanie zaległych należności

Opis stanu
faktycznego

Proces przekazywania kompetencji dyrektorom oddziałów regionalnych ARiMR w zakresie rejestracji, dochodzenia, umarzania, rozkładania na raty, odraczania terminów oraz prowadzenia wszelkich innych czynności wierzyciela został zapoczątkowany na podstawie zarządzenia Nr 119/2010 Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 16 listopada 2010 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Powyższe zadania (w odniesieniu do płatności bezpośrednich, Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004–2006 oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013) w oddziale regionalnym ARiMR realizuje Biuro Działań Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich.

Zadania w zakresie windykacji należności są natomiast przyporządkowane – wchodzącemu w skład Biura Działań Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich – Wydziałowi Windykacji Należności. Począwszy od dnia 6 listopada 2012 r. w Wydziale Windykacji Należności zatrudnionych jest pięć osób.

(dowód: akta kontroli str. 13-18, 1007)

⁶ Z tego 5 spraw dotyczyło płatności bezpośrednich do gruntów rolnych (znak: 9094-9011-00001384/07, 9094-9011-00001100/07, 6400-9011-00000003/06, 9094-9011-00001168/10, 9094-9011-00000415/10), 4 dotyczyły płatności z tytułu realizacji programu rolnośrodowiskowego (znak: 6680-9011-00000255/10, 6680-9011-00000254/10, 6680-9011-00000235/10, 6680-9011-00000234/10) i 2 dotyczyły pomocy finansowej na dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE (znak: 6680-9011-00000055/11, 6680-9011-00001618/10).

⁷ Sprawa dotycząca płatności z tytułu realizacji programu rolnośrodowiskowego (znak: 6680-9011-00000234/10).

System monitorowania i dochodzenia zaległych należności został uregulowany w obowiązujących książkach procedur – *Dochodzenie należności z tytułu kwot wypłaconych w ramach: WPR (SG EFOIGR, EFRG, EFRROW) oraz programu SAPARD finansowanego ze środków Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Księga Dłużników. KP-611-145/ARiMR/- wersje od 3/z do 6/z.*⁸

(dowód: akta kontroli str. 13-15, 21, 532-537, 548-563)

Na podstawie powołanego wyżej zarządzenia Nr 119/2010 Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 16 listopada 2010 r., zobowiązano Dyrektora Departamentu Zarządzania Należnościami w Centrali ARiMR do protokolarnego przekazania oddziałom regionalnym spraw windykacyjnych z zakresu płatności obszarowych, płatności rolnośrodowiskowych, wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), rent strukturalnych, dostosowania do standardów UE, wspierania gospodarstw niskotowarowych, zalesiania gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne, w terminie do 30 czerwca 2011 r. Dyrektorów oddziałów regionalnych Agencji zobowiązano natomiast do protokolarnego przejmowania przekazywanych z DZN spraw w terminie 14 dni od otrzymania protokołu.

Według stanu na dzień 12 czerwca 2013 r., Departament Zarządzania Należnościami w Centrali ARiMR przekazał do Pomorskiego OR ARiMR sprawy o charakterze windykacyjnym, na podstawie 45 protokołów zdawczo-odbiorczych, pierwszy z dnia 19 marca 2012 r., a ostatni z dnia 16 maja 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 13-18, 21, 532-537, 548-563)

Łączna ilość spraw przekazana protokolarnie z Departamentu Zarządzania Należnościami w Centrali ARiMR do Oddziału, celem dalszego procedowania, wynosiła 1.874. Dla tych spraw Wydział Windykacji Należności Pomorskiego OR ARiMR podjął następujące czynności (stan spraw na dzień 5 czerwca 2013 r.):

- 395 spraw (21,1% przekazanych przez DZN) znajduje się w trakcie realizacji; są to sprawy, dla których Wydział Windykacji Należności Pomorskiego OR ARiMR nie podjął jeszcze działań (czynności zostaną podjęte zgodnie z ustalonym harmonogramem),
- dla 359 spraw (19,2% przekazanych przez DZN) wystawiono tytuł wykonawczy,
- 300 spraw (16%) zostało rozliczonych, tzn. zadłużenie w systemie EBS UE Oracle zostało zmniejszone o kwotę dokonanego zwrotu (zgłoszenie należności),
- dla 249 spraw (13,2%) wystawiono upomnienia wzywające beneficjenta do spłaty zobowiązania,
- dla 192 spraw (10,2%) wydano decyzje o umorzeniu należności w kwocie do 100 euro,
- dla 158 spraw (8,4%) sporządzono decyzje o rozłożeniu należności na raty,
- dla 93 spraw (5%) wydano decyzje o umorzeniu kwoty nieprzekraczającej 8,80 zł,
- dla 30 spraw (1,6%) odmówiono umorzenia należności,
- dla 27 spraw (1,4%) wysłano do beneficjenta pismo informujące o niedopłacie,
- dla 14 spraw (0,8%) uchylono decyzje o rozłożeniu należności na raty,
- w 14 sprawach (0,8%) nastąpił zgon producenta,
- 43 inne sprawy (2,3%) to np. wpłaty z Urzędu Skarbowego, informacja z Urzędu Skarbowego o bezskutecznej egzekucji, sprawy skompensowane przez Centralę ARiMR – potrącenia.

(dowód: akta kontroli str. 21, 599-647, 695-912, 1026)

⁸ KP-611-145/ARiMR/3/z - książka procedur obowiązywała od 01.07.2011 r., KP-611-145/ARiMR/4/z - od 01.02.2012 r., KP-611-145/ARiMR/5/z - od 01.08.2012 r., KP-611-145/ARiMR/6/z - obowiązuje od 06.12.2012 r.

W wyniku szczegółowej analizy 30 spraw⁹ obejmujących należności do wyegzekwowania w łącznej kwocie 443,2 tys. zł ustalono, że w wyniku działań przeprowadzonych przez Departament Zarządzania Należnościami w Centrali ARiMR odzyskano 116,8 tys. zł, natomiast Pomorski OR ARiMR odzyskał 20,7 tys. zł (łącznie 137,5 tys. zł). Do odzyskania nadal pozostaje kwota 305,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 548-558, 943-1013)

Ustalone
nieprawidłowości

W przypadku 13 spraw¹⁰ (na 30 objętych szczegółowym badaniem), proces ustalania oraz dochodzenia nienależnych lub nadmiernie pobranych płatności był długotrwały i nieskuteczny. Ustalanie należności w poszczególnych sprawach trwało od prawie pół roku do prawie półtora roku, a dochodzenie zaległości do czasu zakończenia kontroli NIK trwało od ponad półtora roku do ponad pięciu lat i nie doprowadziło do wyegzekwowania łącznej kwoty 305,7 tys. zł¹¹.

Ponadto ustalono, że w przypadku jednej z ww. spraw¹² (kwota główna zadłużenia 2,3 tys. zł), zarówno DZN jak i Pomorski OR ARiMR do czasu kontroli NIK (lipiec 2013 r.) nie podjął działań windykacyjnych, podczas gdy zatwierdzenie decyzji o dochodzeniu należności nastąpiło w lutym 2010 r., tj. przed ponad trzema latami.

W innej sprawie¹³ (zatwierdzenie decyzji o dochodzeniu należności w kwocie 48,2 tys. zł nastąpiło w styczniu 2011 r.), DZN przez ponad półtora roku¹⁴ nie podjął działań windykacyjnych, natomiast pierwsze upomnienie zostało wysłane do dłużnika przez Pomorski OR ARiMR w maju 2013 r., tj. ponad pół roku po otrzymaniu sprawy z DZN.

Obowiązek egzekucji należności wynika z art. 2 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁵ w związku z art. 29 ust. 10 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa¹⁶.

Brak działań windykacyjnych był również niezgodny z regulacjami przyjętymi w Księżce procedur KP-611-145-ARiMR, zgodnie z którą obsługa spraw windykacyjnych prowadzona jest na bieżąco bez zbędnej zwłoki, zgodnie z terminami wynikającymi z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz wewnętrznych aktów normatywnych ARiMR.

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Pomorskiego OR ARiMR stwierdził, że na długotrwałe postępowanie w sprawach ustalania i dochodzenia należności miała wpływ bardzo duża liczba spraw obsługiwanych przez biura powiatowe oraz wydział właściwy do spraw windykacji w Oddziale Agencji.

⁹ Patrz przypis 4.

¹⁰ Z tego 6 spraw dotyczyło płatności bezpośrednich do gruntów rolnych (znak: 64090-9011-00000287/11, 64090-9011-00000542/11, 9094-9011-00001158/10, 9094-9011-00001100/07, 6400-9011-00000370/11, 9094-9011-00000415/10), 6 dotyczyło płatności z tytułu realizacji programu rolnośrodowiskowego (znak: 6680-9011-00000256/10, 6680-9011-00000255/10, 6680-9011-00000254/10, 6680-9011-00000235/10, 6680-9011-00000234/10, 6680-9011-0000020/11) i 1 dotyczyła pomocy finansowej na dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE (znak: 6680-9011-00000055/11).

¹¹ Stanowiącej 69% kwoty należności dotyczących wszystkich spraw objętych szczegółowym badaniem.

¹² Sprawa dotycząca płatności bezpośrednich do gruntów rolnych (znak: 9094-9011-00000415/10).

¹³ Sprawa dotycząca pomocy finansowej na dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE (znak: 6680-9011-00000055/11).

¹⁴ Tj. od stycznia 2011 r. do września 2012 r.

¹⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 1015 ze zm.

¹⁶ Dz. U. Nr 98, poz. 634 ze zm.

Ponadto Prezes ARiMR wyjaśnił, że:

„W latach 2005–2011 zgodnie z obowiązującym wówczas Regulaminem Organizacyjnym i procedurami Biura Powiatowe i Oddziały Regionalne kierowały wszystkie sprawy o charakterze windykacyjnym, jak i niewidykacyjnym (tzw. dobrowolne zwroty) do Centrali ARiMR, gdzie były obsługiwane przez Departament Zarządzania Należnościami (w różnych okresach nosił on różne nazwy). Departament ten podejmował działania windykacyjne, nie we wszystkich jednak przypadkach doprowadziły one do odzyskania należności. Ustawowo kompetencje windykacyjne przysługiwały jedynie Prezesowi ARiMR.

W Departamencie Zarządzania Należnościami występowała jaskrawa dysproporcja pomiędzy liczbą osób skierowanych do obsługi finansowo–księgowej i windykacyjnej, a liczbą spraw do poprowadzenia. Licząc od początku Wspólnej Polityki Rolnej do dnia 31 grudnia 2011 r. łącznie do obsługi w DZN skierowano ponad 500 tys. spraw o charakterze windykacyjnym i niewindykacyjnym, co biorąc pod uwagę liczbę 30–35 osób zatrudnionych przy obsłudze daje średnio niemal 16.000 spraw na osobę, w tym w różnych okresach 5–6 tysięcy spraw o charakterze windykacyjnym na osobę. Było to wyjątkowo duże obciążenie.

W roku 2012 przeprowadzono skuteczną reorganizację zmierzającą do przyspieszenia procesów windykacyjnych, polegającą na:

- Powierzeniu wszystkich czynności windykacyjnych i rozliczeniowych Dyrektorom Oddziałów Regionalnych, którzy dla spraw sprzed 01.08.2012 r. wykonują te czynności na podstawie odrębnych upoważnień Prezesa ARiMR.
- W dniu 01.08.2012 r. wszedł w życie znowelizowany przepis art. 29 ustawy z dnia 09.05.2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, który kompetencje organu podatkowego przysługujące wcześniej tylko Prezesowi ARiMR przeniósł na poziom Dyrektora Oddziału Regionalnego lub Kierownika Biura Powiatowego, w zależności od tego, który z tych organów wydał pierwotną decyzję przyznającą płatność.

Dzięki tej reformie liczba osób zajmujących się rozliczeniami kwot zwróconych przez beneficjentów i windykacją wzrosła z 35 w DZN do 102 w Oddziałach Regionalnych i 315 w Biurach Powiatowych, co łącznie daje 417 osób. Jest to 12 razy więcej, niż w latach poprzednich, a efekt ten osiągnięto bez globalnego wzrostu zatrudnienia w ARiMR, a jedynie przez racjonalizację czynności wykonywanych na poszczególnych stanowiskach pracy, z użyciem specjalnie do tego dostosowanego systemu komputerowego EBS ORACLE. Skróciło to obieg dokumentów, które wprowadzane są do systemu komputerowego w miejscu ich powstania (BP i OR), dzięki czemu proces obsługi znacznie przyspieszył. Całość jest koordynowana z Centrali ARiMR, z Departamentu Zarządzania Należnościami, w którym jeszcze w roku 2010 zmieniono strukturę organizacyjną, a która w najbliższym czasie będzie jeszcze raz zmieniona. Dodatkowo informuję, że zleciłem audyt obecnie obowiązującego systemu, aby wykryć i zawczasu zapobiec ewentualnym mogącym wystąpić nieprawidłowościom”.

(dowód: akta kontroli str. 1009-1013, 1029-1031)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność w badanym obszarze.

3. Ulgi w spłacie należności

Opis stanu
faktycznego

Szczegółowe zasady oraz tryb odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności ARiMR z tytułu wypłaconych środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej „Sekcja Gwarancji”, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z tych funduszy, a także z tytułu zabezpieczeń i kar nieobjętych klasyfikacją budżetową Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji lub Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności przypadających agencjom płatniczym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej¹⁷. Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 209 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁸.

Ponadto, zgodnie z obowiązującą w ARiMR książką procedur KP-611-145/ARiMR *Dochodzenie należności z tytułu kwot wypłaconych w ramach: WPR¹⁹ (SG EFOIGR²⁰, EFRG²¹, EFRROW²²) oraz programu SAPARD²³ finansowanego ze środków Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Księga Dłużników*, zakres ulg jakie podlegają rozpatrywaniu w Agencji obejmuje m.in. rozłożenie na raty spłaty należności i odroczenie terminu spłaty należności. W pkt 2 ppkt 2.2.4 ww. procedur opisano poszczególne czynności wykonywane przez pracowników ARiMR związane z odraczaniem i rozkładaniem na raty należności.

(dowód: akta kontroli od str. do str. 682)

Pomorski OR ARiMR w 2012 r. wydał 39 decyzji o rozłożeniu na raty należności w łącznej kwocie 385,7 tys. zł, a według stanu na dzień 5 czerwca 2013 r. – 33 decyzje na kwotę 115 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 22)

Ze szczegółowej analizy dokumentacji dotyczącej 10 udzielonych ulg w spłacie należności (rozłożenie na raty) w łącznej kwocie 287,3 tys. zł wynika, że siedem wniosków, które wpłynęły do Pomorskiego OR ARiMR od beneficjentów były kompletne i spełniały wymagania określone w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności przypadających agencjom płatniczym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej²⁴. Trzy wnioski nie zawierały danych o sytuacji majątkowej beneficjenta i zostały uzupełnione o brakujące dane w terminie wskazanym przez Pomorski OR ARiMR.

(dowód: akta kontroli str. 566-584)

¹⁷ Dz. U. Nr 258, poz. 1747.

¹⁸ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹⁹ Wspólna Polityka Rolna – wszystkie przedsięwzięcia dotyczące sektora rolnego, podejmowane przez Unię Europejską w celu wypełnienia postanowień zapisanych w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

²⁰ Fundusz odpowiedzialny za finansowanie działań w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (sekcja gwarancji) oraz zajmujący się, jako fundusz strukturalny, transformacją struktury rolnictwa oraz rozwojem obszarów wiejskich (sekcja orientacji).

²¹ System dopłat bezpośrednich.

²² Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

²³ Program finansowego wspierania programów dostosowywania rolnictwa do gospodarki rynkowej w krajach stowarzyszonych, oczekujących na członkostwo w Unii Europejskiej.

²⁴ Patrz przypis 17.

Wnioski w sprawie udzielenia ulg w spłacie należności wpływające do Pomorskiego OR ARiMR były rozpatrywane przez wyznaczonego pracownika Wydziału Windykacji Należności, który sporządzał projekt pisma lub decyzji. Projekt podlegał sprawdzeniu przez Naczelnika Wydziału Windykacji Należności, a następnie był przedkładany do akceptacji Kierownikowi Biura Działań Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich. Oryginał pisma lub decyzji wraz z projektem przedkładano dyrektorowi oddziału regionalnego celem podpisania decyzji (na podstawie upoważnienia Prezesa ARiMR do rozpatrywania w jego imieniu wniosków w zakresie ulg).

(dowód: akta kontroli str. 11-12, 686)

W przypadku sześciu badanych należności rozłożonych na raty, dłużnicy spłacają je zgodnie z przyjętym harmonogramem. W przypadku dłużników, którzy nieterminowo regulują należności, kierowane są pisma informujące o zaległościach w spłacie rat z adnotacją, iż w przypadku nieuregulowania należności zostaną podjęte kroki prawne w celu uchylecia decyzji o rozłożeniu na raty i nastąpi wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 530, 555, 565-584)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

4. Zbywanie i umarzanie należności

Opis stanu
faktycznego

Sprzedaż wierzytelności ARiMR reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 października 2008 r. w sprawie szczegółowego trybu sprzedaży wierzytelności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa²⁵, wydane na podstawie art. 33 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa²⁶. W badanym okresie Pomorski Oddział Regionalny Agencji nie dokonywał sprzedaży wierzytelności.

(dowód: akta kontroli str. 687)

Zasady i tryb umarzania należności ARiMR z tytułu wypłaconych środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej „Seksja Gwarancji”, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z tych funduszy, a także z tytułu zabezpieczeń i kar nieobjętych klasyfikacją budżetową Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji lub Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności przypadających agencjom płatniczym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej²⁷.

²⁵ Dz. U. Nr 193, poz. 1189.

²⁶ Patrz przypis 16.

²⁷ Patrz przypis 17.

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2010 r., można z urzędu umorzyć w całości lub części należności, w przypadku ich całkowitej nieściągalności, jeżeli kwota nie przekracza wartości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym. Zgodnie natomiast z § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie wysokości kosztów upomnienia skierowanego przez wierzyciela do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej²⁸, koszty upomnienia, o którym mowa w art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji²⁹, wynoszą czterokrotną wartość opłaty dodatkowej pobieranej przez przedsiębiorstwo „Poczta Polska” za polecenie przesyłki listowej. Według cennika usług powszechnych w obrocie krajowym i zagranicznym opłata za traktowanie przesyłki listowej jako polecanej wynosi 2,20 zł.

(dowód akta kontroli od str. 682, 913-931)

Zgodnie z § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2010 r., umarza się z urzędu należności pieniężne pochodzące z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej „Sekcja Gwarancji”, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji i Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z tych funduszy, o ile należność w ramach jednego programu pomocy nie jest wyższa od kwoty stanowiącej równowartość 100 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1913/2006 z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania agromonetarnego systemu dla euro w rolnictwie i zmieniającym niektóre rozporządzenia³⁰. Przepis § 6 ww. rozporządzenia stanowi, że w przypadku, gdy zachodzą przesłanki do umorzenia należności, o których mowa w § 3–5, umorzenie należności obejmuje również umorzenie odsetek za zwłokę, naliczonych od należności oraz poniesionych kosztów dochodzenia należności, przy czym w stosunku do umorzeń, o których mowa w § 4, umorzenie odsetek nie może przekroczyć kwoty stanowiącej równowartość 50 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego zgodnie z rozporządzeniem wymienionym w § 4. Z powyższego wynika, iż umorzenie należności jest dokonywane z urzędu, o ile należność w ramach jednego programu pomocy nie jest wyższa od kwoty stanowiącej równowartość 100 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1913/2006 z dnia 20 grudnia 2006 roku. Z przepisu art. 11 w związku z art. 8 lit. f ww. rozporządzenia Komisji (WE) wynika, że kurs wymiany, który ma być zastosowany, to ostatni kurs wyznaczony przez Europejski Bank Centralny przed pierwszym dniem miesiąca, w którym została wydana decyzja ustalająca kwotę nienależnie pobranych płatności.

(dowód: akta kontroli str.683)

Wytyczne dotyczące umarzania należności zostały opisane w książce procedur Agencji KP-611-145/ARiMR *Dochodzenie należności z tytułu kwot wypłaconych w ramach: WPR (SG EFOiGR, EFRG, EFRROW) oraz programu SAPARD finansowanego ze środków Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Księga dłużników.*

²⁸ Dz. U. Nr 137, poz. 1543.

²⁹ Patrz przypis 15.

³⁰ Dz. Urz. UE L 365 z 21.12.2006, str. 52 ze. zm.

Pomorski OR ARiMR w 2012 r. umorzył 95 postępowań dotyczących nieściągalnych należności do kwoty 8,80 zł, łącznie na kwotę 67,2 tys. zł, a według stanu na dzień 5 czerwca 2013 r. – 9 postępowań na łączną kwotę 8,2 tys. zł. Umorzeń dokonano zgodnie z ww. przepisami.

(dowód: akta kontroli str. 27-28, 588, 591)

W 2012 r. Pomorski OR ARiMR wydał 180 decyzji o umorzeniu należności głównej nie wyższej niż 100 euro, umarzając łącznie kwotę 23,9 tys. zł. Według stanu na dzień 5 czerwca 2013 r. wydano 26 decyzji o umorzeniu należności głównej nie wyższej niż 100 euro i umorzono łącznie kwotę 2,9 tys. zł. Umorzeń dokonano zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

(dowód akta kontroli str. 29-39, 587)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

5. Księgi rachunkowe i sprawozdawczość w zakresie należności

Opis stanu
faktycznego

Należności księgowane przez Biuro-Finansowo Księgowe Pomorskiego OR ARiMR dotyczą wyłącznie działalności administracyjnej, tj. np. sprzedaży środków trwałych, odszkodowań, itp.

Według stanu na dzień 12 czerwca 2013 r. Oddział posiadał jedną należność z tytułu sprzedaży sieci LAN, w stosunku do której został wydany wyrok sądowy (sygn. akt I C 656/12) na kwotę 3 tys. zł oraz odsetki do dnia spłaty. Kontrahent nie złożył apelacji i zgodził się na zapłatę kwoty objętej wyrokiem. Do czasu zakończenia kontroli uregulował jedynie część kosztów sądowych w kwocie 338 zł i Pomorski OR złożył wniosek o odpis wyroku z klauzulą wykonalności celem przekazania sprawy do komornika sądowego. Powyższa należność jest zaksięgowana na koncie 11.248020100.0501000.11000.010.X.

Zgodnie z § 25 pkt 1d Zarządzenia Nr 74/2009 Prezesa ARiMR z dnia 24 czerwca 2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, sporządzanie sprawozdań finansowych Agencji należy do kompetencji Departamentu Księgowości w Centrali ARiMR.

(dowód: akta kontroli str. 903-911)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

6. Nadzór i kontrola w zakresie zarządzania należnościami

Opis stanu
faktycznego

Zarządzeniem Nr 119/2010 Prezesa ARiMR z dnia 16 listopada 2010 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zobowiązano Dyrektora Departamentu Zarządzania Należnościami w Centrali ARiMR do protokolarnego przekazania oddziałom regionalnym, w terminie do 30 czerwca 2011 r., spraw windykacyjnych

z zakresu płatności obszarowych, płatności rolnośrodowiskowych, wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), rent strukturalnych, dostosowania do standardów Unii Europejskiej, wspierania gospodarstw niskotowarowych, zalesiania gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne. Natomiast dyrektorzy oddziałów regionalnych zostali zobowiązani do protokolarnego przejmowania przekazywanych z DZN spraw w terminie 14 dni od otrzymania protokołu.

W uzasadnieniu do powyższego zarządzenia podano m.in., że: „(...)”. W Regulaminie Organizacyjnym dokonana została również zmiana polegająca na powierzeniu dyrektorom oddziałów regionalnych ARiMR obowiązków w zakresie działań o charakterze windykacyjnym, w połączeniu z rozwiązaniem technicznym opartym na udostępnieniu oddziałom systemu finansowo-księgowego EBS UE ORACLE w specjalnie do tego zmodyfikowanej wersji i przejściu na wyłącznie elektroniczny obieg informacji i dokumentów. Wdrożenie powyższego rozwiązania doprowadzi do bieżącej rejestracji i prowadzenia spraw windykacyjnych z zakresu Wspólnej Polityki Rolnej. Celem przedmiotowej zmiany jest również zbudowanie sprawnie działającego systemu zarządzania należnościami w ARiMR. Do zakresu kompetencji dyrektorów oddziałów regionalnych należy prowadzenie procesu rejestracji, dochodzenia, umarzania, rozkładania na raty, odraczania terminów oraz prowadzenie wszelkich innych czynności wierzyciela w zakresie płatności obszarowych, płatności rolnośrodowiskowych, wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), rent strukturalnych, dostosowania do standardów Unii Europejskiej, wspierania gospodarstw niskotowarowych, zalesiania gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne. Opisany w Regulaminie Organizacyjnym ARiMR zakres działania Departamentu Zarządzania Należnościami nie ulegnie zmianie. Określono również zadania Wydziału Windykacji i Zarządzania Należnościami”.

(dowód akta kontroli od str. 15, 18, 665)

W celu monitorowania należności, Pomorski Oddział Regionalny stworzył własną bazę danych, w której ewidencjonowane są zarówno sprawy przekazywane z Departamentu Zarządzania Należnościami jak i sprawy rejestrowane w Oddziale od dnia 1 lipca 2012 r.

Priorytet wykonywanych zadań został ustalony w przesłanych do oddziałów regionalnych ARiMR harmonogramach pracy, zawierających terminy wykonania poszczególnych zadań windykacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 690)

Sprawy rejestrowane w Pomorskim Oddziale Regionalnym po dniu 1 lipca 2012 r. każdorazowo są wprowadzane do bazy danych i przypisywane do konkretnego pracownika Wydziału Windykacji Należności, który zajmuje się dochodzeniem należności w danej sprawie. Również wnioski o zastosowanie ulg w spłacie wpływające do Pomorskiego OR ARiMR monitorowane są poprzez wpisywanie do bazy danych wraz z datą ich wpływu. Naczelnik Wydziału Windykacji Należności weryfikuje bazę danych pod kątem stanu realizacji sprawy, wskazując sposób i termin postępowania. Departament Zarządzania Należnościami rozpoczął proces monitorowania oddziałów regionalnych poprzez przesyłanie raportów celem ich terminowej weryfikacji.

(dowód: akta kontroli str.691)

Zgodnie z zarządzeniem Nr 67/2012 Prezesa ARiMR z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie polityki antykorupcyjnej, w ramach kontroli wewnętrznej funkcjonalnej kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych Agencji oraz bezpośredni przełożeni sprawują nadzór merytoryczny nad pracownikami zatrudnionymi na stanowiskach wrażliwych i wykonującymi czynności wrażliwe.

Nadzór merytoryczny nad kierownikami jednostek i komórek organizacyjnych Agencji w zakresie sprawowania szczególnego nadzoru w ramach kontroli instytucjonalnej sprawuje Departament Kontroli Wewnętrznej Centrali ARiMR, który przeprowadza cykliczne kontrole w tych jednostkach i komórkach.

W ramach polityki antykorupcyjnej, komórki kontroli wewnętrznej oddziałów regionalnych ARiMR przeprowadzają kontrole planowane w biurach powiatowych, natomiast Departament Kontroli Wewnętrznej Centrali ARiMR – w oddziałach regionalnych Agencji.

Sprawy dotyczące monitorowania, windykacji, stosowania ulg w spłacie oraz umarzania należności nie były przedmiotem kontroli oraz audytów w Pomorskim OR ARiMR. Również Biuro Kontroli Wewnętrznej Pomorskiego OR ARiMR nie przeprowadzało w tym zakresie kontroli w podległych biurach powiatowych.

W latach 2008–2012 Biuro Kontroli Wewnętrznej Pomorskiego ARiMR przeprowadziło w biurach powiatowych 37 kontroli dotyczących przestrzegania zasad polityki antykorupcyjnej (w 2008 r. i 2009 r. – po 2 kontrole, w 2010 r. – 14 kontroli, w 2011 r. – 8 kontroli i w 2012 r. – 11 kontroli). W wyniku kontroli wydano zalecenia o charakterze porządkowym, które zostały wykonane.

(dowód: akta kontroli str. 694)

W okresie objętym kontrolą do Pomorskiego OR ARiMR nie wpływały skargi dotyczące windykacji, stosowania ulg w spłacie oraz umarzania należności.

(dowód: akta kontroli str. 692-693)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ustalone
nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹, wnosi o wszczęcie windykacji należności we wszystkich bieżących sprawach i prowadzenie ich stosownie do postanowień przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz uregulowań wewnętrznych w tym zakresie.

Wnioski
pokontrolne

³¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli.

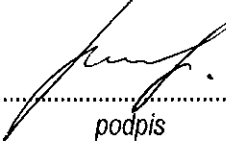
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

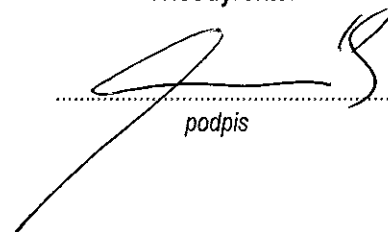
Warszawa, dnia 30 sierpnia 2013 r.

Koordinator kontroli:
Grzegorz Brzostek
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

z upoważnienia
p.o. Dyrektora
Waldemar Wojnicz
Wicedyrektor

.....
podpis